

Poznámky k testu ze 17.3.2010 (JAP215b)

Dovolím si poukázat na pár věcí. Tou první je užívání demonstrativ (tzv. *šidžigo*), tedy výrazů skupiny *ko-*, *so-*, *a-* (někdy se sem započítávají i výrazy *do-*). Je mi jasné, že užívání těchto výrazů je v japonštině odlišné od toho, jak jsme zvyklí užívat ukazovací zájmena my v češtině/slovenštině. Právě proto je to ovšem důvod, abychom *šidžigo* vnímali a užívali správně. Do ISu jsem vám vložil ve třech částech článek z knihy Minorua Watanabeho *O podstatě japonského jazyka* 『日本語概説』, přestože tento článek jsem vám poskytl již v minulém semestru. Přečtěte si jej pozorně! (Samozřejmě byste si měli všichni přečíst celou dotyčnou publikaci, přinejmenším ti z vás, kteří budou chtít z japanistiky skládat státní zkoušku). Dále se potom zamyslete, zda česká ukazovací zájmena mají vždy demonstrativní funkci. Zjistíte, že nikoliv. V některých případech totiž plní spíše funkci „ukazatele definitnosti“ (čeština samozřejmě nemá určité a neurčité členy coby samostatné výrazy, jako např. němčina, angličtina či románské jazyky). Jedním z takovýchto případů byla i věta:

Kéž bych na ten sobotní večírek býval nechodil.

Výraz „ten“ zde není ukazovací, pouze určuje, že mluvčí nemluví o prostě jenom nějakém sobotním večírku, ale o jednom určitém.

Vyvstává otázka, jak „definitnost“ překládat do japonštiny. Častým prostředkem je topicalizace definitního výrazu (např. 土曜日のパーティーには行かなければよかったです。). Z *šidžigo* pak odkazovat ke skutečnostem známým jak pro mluvčího, tak pro adresáta, mohou výrazy skupiny *a-* (např. あの土曜日のパーティーに行かなければよかったです。).

V každém případě je třeba mít v užívání *šidžigo* pokud možno jasno. Překládat „tu knihu“ jako この本 není přesné (jestli その本 nebo あの本, to už závisí na skutečnostech, které popisuje Watanabe).

Další věc, na kterou bych rád poukázal je psaní jistého komponentu některých znaků. Jedná se o první tři tahy znaků jako 学, 挙 apod., versus první tři tahy znaků jako 常, 堂 aj. V dotyčné opozici se jedná vždy o odlišné komponenty. Tahy mají odlišný sklon a odlišné pořadí psaní. V prvním případě jsou první dva tahy nakloněny mírně vlevo, poslední tah naopak vpravo (a píše se popořadě od leva). V druhém případě je prostřední tah svislý, zbývající dva symetricky směřované ze stran ke středu (a píše se v pořadí prostřední – levý – pravý, stejně jako znak 小. Tento komponent je ostatně právě od tohoto znaku odvozen). Věnujte důsledně správnému psaní těchto komponentů pozornost (v několika případech se to u znaku 学 objevilo nesprávně).

Slovní hodnocení:

335897 – Výraz 壊しちゃう jste (stejně jako celou větu, jíž byl predikátem) přeložila minulým časem. Věřím, že již sama vidíte, že žádný morfém, který by naznačoval minulý čas, v tomto výrazu není. První větu jste přeložila 歌いながらあるのが好きです。, což není nesprávně, pouze to má drobnou významovou nuanci, odlišnou od zadání. Podívejte se, k čemu se váže výraz *suki desu*. Váže se k *aruku no (ga)*. Takže říkáte, že „ráda chodíte za zpěvu“ (což je trochu odlišné od „Rád si zpívám při chůzi.“). Ale opakují, že zde nejde o žádnou gramatickou chybu.

330940 – V podstatě bez chyby.

321398 – U znaku 歩 jste měla *okurigana* び. Nevím, jestli to byl „překlep“, či zda jste uvažovala o jiném slovese. Každopádně správně je 歩き (ながら). Také jste větu s „než

jsem šel“ přeložila s 後で (namísto správného 前に). I když by to mělo jiný význam, asi bych Vám to uznal, kdyby to bylo ve správném tvaru, ale predikativ před 後で musí být v minulém tvaru, což ve Vašem případě nebyl. Také jste přeložila poslední větu nevhodně minulým časem. Celkově ale výkon nebyl špatný.

321959 – Při překladu z japonštiny Vás zradila neznalost lexika. Ve větě s „než jsem šel“ jste vynechal partikuli *ni* za 前. Větu se sobotním večírkem jste přeložil 土曜日のパーティーに行けばよかったです。 , což znamená „Kéž bych na ten sobotní večírek býval šel.“ Chtělo to kondicionál od záporného tvaru slovesa.

330828 – Až na překlad poslední věty kvalitní výkon. Ve vazbě pro „mít rád + sloveso“ se spíše používá formální substantivum *no*, než *koto*.

343536 – Nevyjádřila jste ono „rád (zpívám)“. Potom už jenom demonstrativum. Jinak OK.

343555 – Překlad z japonštiny bez problémů. Opačným směrem problémy byly. Nezvládla jste vazbu s *nagara* (což je s ohledem na současné učivo na pováženou). Problémy Vám dělají znaky (歌 a 歩 byly chybně, ve slově 学校 v nesprávném pořadí). V překladu věty s večírkem jste nedodržela zdvořilou úroveň, v následující větě jste vynechala partikuli.

330878 – Nevyjádřil jste „rád (zpívám)“, pouze že při chůzi zpíváte. V druhé větě jste u překladu slova „noviny“ zapomněl druhý znak složeniny, také jste opomněl koncový *kuten*. Při překladu z japonštiny jste 壊しちゃう přeložil jako „rozbije se ti“. To je nepřesné, protože 壊す je *tadóši*. „Rozbije se ti“ by bylo 壊れちゃう.

103420 – Ve znacích jste tentokrát udělala pouze jednu chybu (*新聞 namísto správného 新聞). U překladu z japonštiny Vás nejspíš zradila neznalost lexika. V poslední větě jste větu s predikátem ve tvaru ~ちゃう přeložila nesprávně minulým časem. Vaše 好きに歌います by bylo něco jako „zpívat si dle libosti“. Zde však bylo třeba využít gramatiku 8. lekce (sloveso v prostém neminulém tvaru + のが好きです).

219661 – Kdybyste znala slovíčko *rosoku*, bylo by to naprosto bez problému.

261115 – Komentoval jsem ústně.

325106 – Bez problému.

323888 – Snad jenom o informační struktuře ve Vaší větě きのうは本を読んでしまいました。 bychom mohli diskutovat. Možná by bylo vhodnější topikalizovat 本, když už v zadání bylo „Včera jsem tu knihu dočetl.“ Ale to není otázka gramatické správnosti. V tomto ohledu byl test bez problému.

263692 – Vás se také týká záležitost s demonstrativy. V překladu poslední věty Vás zradila neznalost idiomu 気をつける (to je bohužel něco jiného než 電気をつける). Jinak OK.

Možná bych mohl ještě jednou poukázat na zajímavý charakter japonštiny, který se projevuje právě ve větě ろうそくが風で消えちゃった。 Do češtiny je asi nejpřirozenější překládat to aktivní subjektově-objektovou větou: „Vítr sfoukl svíčku.“ Japonština však mnohem více upřednostňuje právě intranzitivní konstrukce. Jistě by nebylo zajímavé zkoumat, jaký vztah má tato skutečnost ke způsobu, jakým Japonci nahlížejí na realitu.

J. Matela